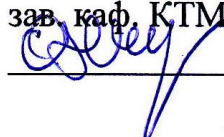

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АВТОМОБІЛЬНО-ДОРОЖНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Система забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти
Кафедра філософії і педагогіки професійної підготовки

ЗАТВЕРДЖЕНО

Гарант освітньо-професійної програми
«Інженерія програмного забезпечення»
першого(бакалаврського) рівня освіти:
зав. каф. КТМ, д.т.н., проф.

Ніконов О.Я.

**СИЛАБУС
ФІЛОСОФІЯ
/
PHILOSOPHY
SYLLABUS**

освітній ступінь	бакалавр / bachelor
галузь знань	12 Інформаційні технології / Information Technology
спеціальність	121 Інженерія програмного забезпечення / Software Engineering
освітня програма	Програмне забезпечення систем / Systems Software

Автор: Чхеайло І.І., к.філос.н., доцент

Силабус розглянуто та затверджено на засіданні кафедри філософії і педагогіки професійної підготовки, протокол №_____ від _____ 2020 р.

ФІЛОСОФІЯ PHILOSOPHY

освітній ступінь	бакалавр/ bachelor
галузь знань	12 Інформаційні технології/ Information Technology
спеціальність	121 Інженерія програмного забезпечення/ Software Engineering

Автор: Чхеайло І.І., к.філос.н., доцент

1. Викладач: Лектор: Чхеайло Ірина Іванівна, к.філос.н., доцент кафедри філософії і педагогіки професійної підготовки.

2. Дисципліна: Філософія

- рік навчання: 2;
- семестр навчання: 1;
- кількість кредитів: 3;
- кількість годин за семестр: 90;
  - лекційних: 16;
  - практичних занять: 16;
  - на самостійне опрацювання: 58;
- кількість аудиторних годин на тиждень:
  - лекційних: 2;
  - практичних: 2;

3. Час та місце проведення:

- аудиторні заняття – відповідно до розкладу ХНАДУ, проведення дисципліни передбачено в аудиторіях 411, 159e;
- поза аудиторна робота – самостійна робота студента, філософський гурток.

4. Перереквізити та постреквізити навчальної дисципліни:

- перереквізити: Історія та культура України.
- постреквізити: Людино-машинна взаємодія, Політологія, Основи екології

5. Характеристика дисципліни:

5.1 Призначення навчальної дисципліни: «Філософія»

– дисципліна є фундаментом культури і синтезом різноманітних знань з усіх галузей пізнання і практики. Допомагає здобувачам вищої освіти усвідомити оточуючий світ у його цілісності та багатовимірності, своє власне місце і роль в ньому та життєве призначення.

5.2 Мета вивчення дисципліни: є підготовка всебічно освічених фахівців, залучення студентів до кращих досягнень світової та української філософської культури і формування на цій основі власної філософської культури, творчого самостійного мислення, професійної та громадської позиції, пізнання навколишнього світу та самого себе.

5.3 Задачі вивчення дисципліни: основними задачами вивчення дисципліни Філософія є формування у студентів сукупності знань, вмінь та навичок щодо

головних історичних етапів еволюції філософії, філософських категорій, що стосуються буття світу в цілому, природи, людини, людського мислення, людини в інформаційно-технічному світі, форм людського досвіду у розвитку суспільства. Використання отриманих знань, вмінь, навичок при вирішенні світоглядних, пізнавальних та управлінських завдань..

В результаті вивчення дисципліни студенти повинні:

– знати, аналізувати, цілеспрямовано шукати і вибирати необхідні для вирішення професійних завдань інформаційно-довідникові ресурси і знання з урахуванням сучасних досягнень науки і техніки.

– знати кодекс професійної етики, розуміти соціальну значимість та культурні аспекти інженерії програмного забезпечення і дотримуватись їх в професійній діяльності.

5.4 Зміст навчальної дисципліни: відповідає робочій програмі.

5.5 План вивчення дисципліни:

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента	Оцінювання в балах
Розділ 1. Основи філософії та історія філософії			
Тема 1. Філософія, коло її проблем та роль у суспільстві			
Загальні та спеціальні компетентності: Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку	Лекція №1	2	5
	1. Філософія і світогляд. Історичні типи світогляду. 2. Структура філософського знання. 3. Роль та місце філософії в житті суспільства та людини.		
	Завдання для самостійної роботи: 1. Філософія в системі культури 2. Світоглядна і методологічна функція філософії. 3. Історичне значення появи філософії. 4. Проблема генезису філософії.	2	5
	Практичне заняття 1. Філософія як наука План заняття: 1. Світогляд та його структура 2. Соціальні, духовні, психологічні умови виникнення філософії 3. Історичні типи світогляду, їх зміст і особливості 4. Співвідношення філософії, науки і релігії.	4	

<p>та ведення здорового способу життя. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>Результати навчання: знати, аналізувати, цілеспрямовано шукати і вибирати необхідні для вирішення професійних завдань інформаційно-довідникові ресурси і знання з урахуванням сучасних досягнень науки і техніки.</p>			
Тема 2. Філософія Стародавнього Сходу			
<p>Загальні та спеціальні компетентності: Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p>	<p>Завдання для самостійної роботи:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості західного та східного типів філософування. 2. Етапи розвитку філософії та їх основна спрямованість. 3. Ознаки ортодоксальних та неортодоксальних шкіл давньоіндійської філософії 4. Етапи морального вдосконалення людини, проголошені Буддою 5. Філософські течії давньокитайської філософії 6. Значення і сутність категорій “дао”, “де”, “жень” 7. Україна та українська культура в контексті проблеми співвідношення західного та східного типу цивілізації. 	8	5

<p>Результати навчання: знати, аналізувати, цілеспрямовано шукати і вибирати необхідні для вирішення професійних завдань інформаційно-довідникові ресурси і знання з урахуванням сучасних досягнень науки і техніки.</p>			
Тема 3. Антична філософія			
<p>Загальні та спеціальні компетентності: Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>Результати навчання: знати, аналізувати, цілеспрямовано шукати і вибирати необхідні для вирішення</p>	<p style="text-align: center;">Лекція №2</p> <p>1. Антична натурфілософія 2. Класичне філософське надбання Сократа, Платона і Аристотеля 3. Специфіка елліністично-римської філософії.</p>	2	3
<p style="text-align: center;">Завдання для самостійної роботи:</p> <p>1. Життя та філософська діяльність Сократа. 2. Філософське вчення Платона. 3. Вихідні ідеї філософії Аристотеля. 4. Філософія еллінізму: стоїки, кініки, кіренаїки, мегарики. 5. Здобутки філософських шкіл пізньої античної філософії. 6. Феномен античної філософії в європейській історії. 7. Впливи античної філософії на розвиток української філософської думки і культури.</p>	4		
<p style="text-align: center;">Практичне заняття 2. План заняття:</p> <p>1. Філософія стародавності (Греції та Риму) 2. Філософські школи Стародавньої Греції, їх представники та основні ідеї. 3. Вирішення проблеми буття у філософії Фалеса, Анаксімена, Анаксимандра, Геракліта, Демокріта. 4. Значення ідей античної натурфілософії для сучасної філософії та науки.</p>	2	2	

<p>професійних завдань інформаційно-довідникові ресурси і знання з урахуванням сучасних досягнень науки і техніки.</p>			
<p>Тема 4. Етапи розвитку філософії Середньовіччя в Західній Європі</p>			
<p>Загальні та спеціальні компетентності: Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>Результати навчання: знати, аналізувати, цілеспрямовано шукати і вибирати необхідні для вирішення професійних завдань інформаційно-довідникові ресурси і знання з урахуванням сучасних досягнень науки і техніки.</p>	<p>Завдання для самостійної роботи:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основи ідеї теоцентризму. 2. Сутність дискусії між номіналізмом та реалізмом. 3. Вчення Ф. Аквінського та яке його історичне значення. 4. Основні ідеї схоластики. 5. Патристика як напрям середньовічної філософії. 	<p>6</p>	<p>5</p>

Тема 5. Філософія епохи Відродження			
<p>Загальні та спеціальні компетентності: Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>Результати навчання: знати, аналізувати, цілеспрямовано шукати і вибирати необхідні для вирішення професійних завдань інформаційно-довідникові ресурси і знання з урахуванням сучасних досягнень науки і техніки.</p>	<p>Завдання для самостійної роботи:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність антропоцентризму. 2. Роль Ренесансу в історії людства. 3. Значення для науки відкриття геліоцентризму. 4. Вихідні ідеї філософії гуманізму та їх світоглядне значення. 5. Вплив ідей італійського гуманізму на духовні процеси в Україні. 	6	5
Тема 6. Основні риси філософії Нового часу. Наукова революція XVII ст.			

<p>Загальні та спеціальні компетентності: Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>Результати навчання: знати, аналізувати, цілеспрямовано шукати і вибирати необхідні для вирішення професійних завдань інформаційно-довідникові ресурси і знання з урахуванням сучасних досягнень науки і техніки.</p>	<p align="center">Лекція №3.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні напрямки філософії Нового часу 2. Характеристика та соціальне значення філософії Нового часу 3. Філософія Просвітництва 	2	5
	<p>Завдання для самостійної роботи:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ідеї Просвітництва та його історична роль 2. Людина і суспільство у філософії Просвітництва і в теоріях французьких матеріалістів. 3. Сутність та причини утвердження механістичного світогляду в Європі Нового часу. 4. Особливості методологічних позицій Ф.Бекона та Р.Декарта; їх роль у розробці ідейних засад науки. 	2	
	<p align="center">Практичне заняття 3 План заняття:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історичний етап становлення філософії Нового часу та її специфіка. 2. Сутність емпіризму та проблеми методу філософії Ф.Бекона. 3. Вчення Р.Декарта про дедуктивний метод. 	2	5
Тема 7. Основні напрямки, течії та школи некласичної філософії			
<p>Загальні та спеціальні компетентності: Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні,</p>	<p align="center">Лекція №4</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Позитивізм та його зміст, спрямованість, етапи еволюції 2. Ірраціоналізм у сучасній філософії 3. Антропологічні концепції у філософії XIX-XX ст. 	2	5

<p>наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>Результати навчання: знати, аналізувати, цілеспрямовано шукати і вибирати необхідні для вирішення професійних завдань інформаційно-довідникові ресурси і знання з урахуванням сучасних досягнень науки і техніки.</p>	<p>4. Філософія постмодерну (філософський постмодернізм).</p>		
	<p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>5. Екзистенціалізм, його фундамент і різновиди. 6. Основні напрямки релігійної філософії. 7. Структуралізм, суть його методу. 8. Філософський постмодерн: вихідні ідеї та їх оцінка. 9. Постмодернізм у філософії і мистецтві.</p>	2	2
	<p>Практичне заняття 4 План заняття:</p> <p>1. Порівняльна характеристика вихідних ідей класичної і некласичної філософії. 2. Основні філософські засади позитивізму. 3. Сутність першої та другої хвилі позитивізму. 4. Основні напрямки і особливості неопозитивізму, постпозитивізму. 5. Ірраціоналізму, його фундатори та основні ідеї.</p>	2	3
Тема 8. Сучасна світоглядно-філософська ситуація в Україні			
<p>Загальні та спеціальні компетентності: Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної</p>	<p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>1. Філософської думка Київської Русі її вихідні ідеї та джерела? 2. Філософські погляди полемістів та братчиків. 3. Києво-Могилянська академія, її значення у розвитку філософування та відродження духовності українського народу. 4. Г.Сковорода як вираз особливостей українського менталітету. 5. Київська філософська школа в контексті розвитку вітчизняної філософії.</p>	8	5

<p>області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>Результати навчання:</p> <p>знати, аналізувати, цілеспрямовано шукати і вибирати необхідні для вирішення професійних завдань інформаційно-довідникові ресурси і знання з урахуванням сучасних досягнень науки і техніки.</p>	<p>б. Розвиток української філософії на сучасному етапі.</p>		
---	--	--	--

Розділ 2. Основні проблеми філософії
Тема 9. Філософський зміст проблеми буття і свідомості

<p>Загальні та спеціальні компетентності:</p> <p>Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної</p>	<p align="center">Лекція №5</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Місце онтологічної проблематики в філософії 2. Ключові онтологічні поняття: субстанція, матерія, простір, час 3. Основні та новітні форми буття 	<p align="center">2</p>	<p align="center">5</p>
<p>розуміння історії та закономірностей розвитку предметної</p>	<p>Завдання для самостійної роботи:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Віртуальне буття як світ створений людською творчістю. 2. Функції свідомості та проблеми людського самовиховання. 3. Таємниці свідомого і несвідомого. 	<p align="center">2</p>	

<p>області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>Результати навчання: знати, аналізувати, цілеспрямовано шукати і вибирати необхідні для вирішення професійних завдань інформаційно-довідникові ресурси і знання з урахуванням сучасних досягнень науки і техніки.</p>	<p align="center">Практичне заняття 5 План заняття:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Проблеми і складнощі наукового вивчення свідомості. 2. Формування уявлень про свідомість у різні історичні епохи 3. Суттєві ознаки людської свідомості та її принципова відмінність від психіки тварин. 4. Свідомість і самосвідомість. 	2	5
Тема 10. Пізнання як вид духовної діяльності і феномен культури			
<p>Загальні та спеціальні компетентності: Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій,</p>	<p align="center">Лекція № 6.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Філософія про пізнаваність світу 2. Основні гносеологічні категорії і поняття 3. Проблеми істини у філософії і науці 4. Наукове пізнання: особливості, методи і форми. 	2	5
	<p>Завдання для самостійної роботи:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Пізнання, діяльність, спілкування. 2. Пізнання та мова. 3. Особистість і творча діяльність. 4. Концепція пізнання у вітчизняній філософії. 	2	
	<p align="center">Практичне заняття 6</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Специфіка чуттєвого та раціонального пізнання та їх форми. 2. Основні концепції істини 3. Роль логіки та інтуїції в процесі пізнання. 	2	5

<p>використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>Результати навчання:</p> <p>знати, аналізувати, цілеспрямовано шукати і вибирати необхідні для вирішення професійних завдань інформаційно-довідникові ресурси і знання з урахуванням сучасних досягнень науки і техніки.</p>	<p>4. Специфіка і особливості наукового пізнання</p>		
<p>Тема 11. Наукове пізнання</p>			
<p>Загальні та спеціальні компетентності:</p> <p>Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p>	<p>Завдання для самостійної роботи</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Філософські методи пізнання (діалектика, метафізика, синергетика). 2. Форми і методи наукового пізнання 3. Роль творчості та інтуїції у пізнанні. 	<p>6</p>	<p>5</p>

<p>Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>Результати навчання:</p> <p>знати, аналізувати, цілеспрямовано шукати і вибирати необхідні для вирішення професійних завдань інформаційно-довідникові ресурси і знання з урахуванням сучасних досягнень науки і техніки.</p>			
<p>Тема 12. Сутність людини і сенс її життя</p>			
<p>Загальні та спеціальні компетентності:</p> <p>Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p>	<p style="text-align: center;">Лекція № 7</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Філософська антропологія: особливий підхід до проблеми людини 2. Людина як предмет філософського дослідження 3. Людина – особливий рід суцього, «особа», «індивідуальність», «особистість». 	2	5
	<p style="text-align: center;">Завдання для самостійної роботи:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Свобода як визначальна характеристика людини і «важкий тягар». 2. Вирішення проблеми походження людини у філософії. 3. Людина і природа: аспекти та наслідки взаємодії. 4. Людина і суспільство. Проблема виживання людини у сучасному світі. 5. Творчість як конструктивний принцип людського буття. 	2	
	<p style="text-align: center;">Практичне заняття 7</p> <p style="text-align: center;">План заняття:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Проблема людини як «вічна» проблема філософії. 2. Основні антропологічні концепції в історії філософії 3. Співвідношення та співіснування природного, соціального та духовного у людині. 4. Сутність та призначення людини. Сенс людського існування. 	2	5

<p>Здатність діяти на основі етичних міркувань.</p> <p>Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.</p> <p>Результати навчання:</p> <p>знати, аналізувати, цілеспрямовано шукати і вибирати необхідні для вирішення професійних завдань інформаційно-довідникові ресурси і знання з урахуванням сучасних досягнень науки і техніки.</p> <p>Знати кодекс професійної етики, розуміти соціальну значимість та культурні аспекти інженерії програмного забезпечення і дотримуватись їх в професійній діяльності.</p>			
---	--	--	--

Тема 13. Суспільство як системна цілісність

<p>Загальні та спеціальні компетентності:</p> <p>Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у</p>	<p align="center">Лекція № 8</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття суспільства та його структура 2. Природне середовище в діяльності людей: екофілософія 3. Глобальні проблеми сучасності та ідея сталого розвитку <p>Завдання для самостійної роботи:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Концепція сталого розвитку суспільства та її особливості. 2. Людина і суспільство: основні аспекти взаємодії 3. Екологічні проблеми сучасності та шляхи їх розв'язання. 4. Проблеми екології і цивілізації. 5. Природне середовище та його роль у розвитку суспільства. 	<p align="center">2</p> <p align="center">2</p>	<p align="center">5</p>
--	--	---	-------------------------

<p>розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.</p> <p>Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>Результати навчання:</p> <p>знати, аналізувати, цілеспрямовано шукати і вибирати необхідні для вирішення професійних завдань інформаційно-довідникові ресурси і знання з урахуванням сучасних досягнень науки і техніки.</p> <p>Знати кодекс професійної етики, розуміти соціальну значимість та культурні аспекти інженерії програмного забезпечення і дотримуватись їх в професійній діяльності.</p>	<p>6. «Людина маси» в концепції Х. Ортега-і-Гассета.</p>		
	<p align="center">Практичне заняття 8</p> <p align="center">План заняття:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність філософських концепцій розуміння суспільства. 2. Структура суспільства 3. Основні екологічні проблеми і способи їх вирішення. 	2	5
Тема 14. Глобальні проблеми людини і суспільства			
<p>Загальні та спеціальні компетентності:</p> <p>Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі</p>	<p>Завдання для самостійної роботи:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Філософсько-методологічне визначення техніки 2. Взаємозв'язок науки, техніки і технології. 3. Новітні технології: на щастя чи на біду. 4. Соціальні технології: розробка і використання. 	6	5

<p>розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>Здатність діяти на основі етичних міркувань.</p> <p>Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.</p> <p>Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>Результати навчання:</p> <p>знати, аналізувати, цілеспрямовано шукати і вибирати необхідні для вирішення професійних завдань інформаційно-довідникові ресурси і знання з урахуванням сучасних досягнень науки і техніки.</p> <p>Знати кодекс професійної етики, розуміти соціальну значимість та культурні аспекти інженерії програмного забезпечення і дотримуватись їх в професійній діяльності.</p>	<p>5. Філософія техніки і технології як галузь філософії: предмет та функції.</p> <p>6. Глобальна проблематика у філософії техніки і технології</p>		
--	---	--	--

	РАЗОМ	90 годин/3 кредити	100 балів
Підсумковий контроль		Екзамен	

6. Список рекомендованих джерел

Основний

1. Данильян О. Г. Філософія : підручник / О. Г. Данильян, В. М. Тараненко. - 2-ге вид., допов. і переробл. — Х. : Право, 2012. — 312 с.
2. Киричок О.Б. Філософія: підручник для студентів вищих навчальних закладів/О.Б.Киричок. – Полтава: РВВ ПДАА, 2010. – 381с.
3. Кривуля О. М. Філософія: Навчальний посібник/О.М.Кривуля. – Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2010. – 592 с.
4. Мовчан С.П., Чаплигін О.К. Основи філософії науки. Навч. посібник /С.П.Мовчан,О.К.Чаплигін. – Харків, ХНАДУ, 2010, – 340 с.
5. Радченко О.Б. Філософія постмодерну: навчально-методичний посібник/О.Б.Радченко. – Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2011. – 44с.
6. Філософія: Конспект лекцій/[О.К.Чаплигін, І.І.Чхеайло та ін; за заг.ред. проф.О.К.Чаплигіна].- Х.:ХНАДУ, 2004. – 160с.
7. Філософія (нормативний курс) : навчальний посібник. – 2-е вид., допов. І переробл. /О.К. Чаплигін, І.І. Чхеайло, Л.В. Філіпенко, Т.В. Ярмак; за заг.ред. доц. І.І. Чхеайло. – Харків: ХНАДУ, 2019. – 200 с.
8. Чаплигін О. К. Основи філософії техніки та технології/О.К.Чаплигін. – Харків: Видавництво Форт, 2013. - 316 с.

Додатковий

1. Філософський енциклопедичний словник. – К.: Абрис, 2002.
2. Філософський енциклопедичний словник / Ред.: Шинкарук В.І. та ін.; Нац. Акад.наук України; Ін-т філософії ім. Г.С.Сковороди. – Київ: Абрис, 2002.
3. Философский энциклопедический словарь. – М.: Инфра-М, 2004.
4. Хрестоматия по истории философии: В 3-х тт. – М.: Владос, 1997.
5. Шаповалов В.Ф. Основы философии. От классики к современности: Учебное пособие для вузов. – М.: ФАИР-ПРЕСС, 1998.
6. Андрущенко В.П., Михальченко М.І. Сучасна соціальна філософія. - К.: Генеза,1996. – 368 с.
7. Горак Г.І. Філософія: курс лекцій. – К.: Вілбор, 1997. – 272 с.
8. Горський В.С. Нариси з історії філософської культури Київської Русі (середина XII - середина XIII ст.). - К.: Наукова думка, 1993.-161 с.
9. Сковорода Г. С. Сад божественных песней // Твори: у 2–х т. – К.: АТ «Обереги», 1994. – Т. 1. – 528 с.;
10. Гусев В.І. Історія західноєвропейської філософії XV-XVII сторіччя: Курс лекцій. –К.: Либідь, 1994. – 256 с.
11. Мак'явеллі Нікколо. Флорентійські хроніки; Державець / Пер. з іт. А.Перепада. – К.: Основи, 1998. – 492 с.
12. Проблема человека в современной философии.–Москва: Наука,1969. – 430 с.
13. Рассел Б. История западной философии. В 3 кн. - Новосибирск: Изд-во Новосиб. ун-та, 1999. – 815 с.
14. Хьелл Л., Зиглер Д. Теории личности: основные положения, исследование и применение: Пер.с англ. – Санкт Петербург: ПИТЕР, 1999. – 60с.

Интернет ресурси

1. <http://files.khadi.kharkov.ua/transportnikh-sistem/filosofiji-i-politologiji/itemlist/category/820-kff.html>
2. <https://uk.wikipedia.org/wiki/Філософія>
3. www.filosof.com.ua/
4. <http://filosof.historic.ru>

5. <https://tureligious.com.ua/>
6. arhe.com.ua

7. Контроль та оцінювання результатів навчання: включає весь спектр письмових, усних, практичних контрольних процедур у залежності від компетентністних характеристик (знання, уміння, комунікація, автономність і відповідальність) результатів навчання, досягнення яких контролюється. Вимірювання рівня досягнення результатів навчання здійснюється коефіцієнтом засвоєння або експертно за критеріями, що корелюються з дескрипторами НРК. Вибір, конкретизація та деталізація критеріїв оцінювання з урахуванням специфіки освітньої програми та її компонентів здійснюється кафедрою на основі загальних критеріїв, наведених у СТВНЗ 7.1-01:2015 Положення про організацію освітнього процесу в ХНАДУ.

Під час вивчення дисципліни викладачем здійснюється поточний та підсумковий контроль. Поточний контроль та оцінювання передбачає: комплекти питань для письмових контрольних робіт, тести, презентації результатів виконаних завдань, екзаменаційні білети.

8 Політика навчальної дисципліни:

8.1 Відвідування лекційних та практичних занять: відвідування лекційних та практичних занять є обов'язковим. Допускаються пропуски занять з таких поважних причин, як хвороба (викладачу надається копія довідки від медичного закладу), участь в олімпіаді, творчому конкурсі тощо за попереднього домовленістю та згодою викладача за умови дозволу деканату (надаються документи чи інші матеріали, які підтверджують заявлену участь у діяльності студента).

8.2 Відпрацювання пропущених занять: відпрацювання пропущених занять є обов'язковим незалежно від причини пропущеного заняття. Лекційне заняття має бути відпрацьоване до наступної лекції на консультації викладача. Відпрацювання лекційного матеріалу передбачає вивчення пропущеного теоретичного матеріалу та складання тесту за цим матеріалом. Практичне заняття відпрацьовується під час консультації викладача (розклад консультацій на сайті університету).

8.3 Правила поведінки під час занять повинні відповідати Морально-етичному кодексу учасників освітнього процесу Харківського національного автомобільно-дорожнього університету (З додатком згідно наказу ХНАДУ від 08 листопада 2019 № 147). Обов'язковим є:

- прагнути отримувати глибокі знання у відповідній області: сумлінно вчитися, не пропускати заняття без поважної причини, брати участь у навчальній та науково-дослідній роботах;

- прагнути максимально використовувати надані можливості з придбання теоретичних знань і практичних навичок з обраної спеціальності;

- виконувати вимоги, передбачені розпорядком дня університету, навчальними програмами, у суворо встановлені терміни;

- не користуватися забороненими допоміжними матеріалами і технічними засобами при проходженні процедур контролю знань, умінь і навичок, спиратися виключно на отримані знання;

- не вчиняти дій, що перешкоджають здійсненню навчального процесу.

8.4 За порушення академічної доброчесності здобувачі вищої освіти можуть бути притягнені до академічної відповідальності у відповідності до Правил академічної доброчесності учасників освітнього процесу Харківського національного автомобільно-дорожнього університету (СТВНЗ 67.0-01:2019):

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);

- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;

- відрахування з університету;

- позбавлення академічної стипендії;

- позбавлення наданих університетом пільг з оплати навчання.